

LIGJ
Nr.10 347, datë 4.11.2010

PËR MBROJTJEN E TË DREJTAVE TË FËMIJËS

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:
KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Objekti

Ky ligj përcakton të drejtat dhe mbrojtjen që gëzon çdo fëmijë, mekanizmat përgjegjës, që garantojnë realizimin me efektivitet të mbrojtjes së këtyre të drejtave, si dhe përkujdesjen e posaçme për fëmijën.

Neni 2

Qëllimi

Ky ligj ka për qëllim:

- a) mbrojtjen e veçantë të të drejtave të fëmijës nëpërmjet realizimit të një kuadri të plotë ligjor dhe institucional, në zbatim të Kushtetutës, të akteve ndërkombëtare që veprojnë në këtë fushë, si dhe të legjislacionit në fuqi;
- b) marrjen e masave për t'i siguruar fëmijës ushtrimin e të drejtave, në përputhje me zhvillimin e personalitetin, bazuar në interesin më të lartë të tij;
- c) marrjen e masave për të siguruar jetesën, mbijetesën dhe zhvillimin e fëmijës;
- ç) sigurimin e bashkëpunimit ndërmjet strukturave dhe autoriteteve qendrore e vendore, si dhe organizatave që mbrojnë të drejtat e fëmijës.

Neni 3

Përkufizime

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

- a) "Autoritet shtetëror përgjegjës" është organi ose institucioni shtetëror, në nivel qendror a vendor, i cili, brenda fushës së veprimtarisë së tij, kryen dhe mbulon shërbime të specializuara e profesionale për fëmijët.
- b) "Dhunë ndaj fëmijëve" është përdorimi i qëllimshëm i forcës fizike ose i formave të tjera të forcës, qoftë me kërcënim ose aktuale, kundër fëmijës a grupit të fëmijëve, e cila rezulton apo ka shumë të ngjarë që të rezultojë në dëmtim, vdekje, dëmtim psikologjik, keqzhvillim ose privim.
- c) "Dhuna psikologjike" përfshin veprimet që shkaktojnë dëmtime të shëndetit fizik, mendor, moral dhe social të fëmijës dhe që, ndër të tjera, kanë sjellë si pasojë kufizimin e lirisë së lëvizjes, sjellje degraduese, kërcënuese, diskriminuese, përqeshëse ose forma të tjera të trajtimit armiqësor apo refuzues nga prindërit, motra, vëllai, gjyshi, gjyshja, përfaqësuesi ligjor, një i afërm i familjes ose çdo person tjetër që e ka për detyrë të kujdeset për fëmijën.
- ç) "Dhunë fizike" është çdo tentativë ose çdo dëmtim fizik apo plagosje e fëmijës, përfshirë edhe ndëshkimin trupor të tij, të cilat nuk janë aksidentale.
- d) "Fëmijë" është çdo person i lindur gjallë, deri në moshën 18 vjeç. Në rastin kur moshë e personit nuk është plotësisht e përcaktuar, por ekzistojnë arsye që lënë të nënkuptohet se personi është

fëmijë, ky person konsiderohet fëmijë dhe përfiton nga ky ligj derisa mosha e tij të jetë përcaktuar plotësisht.

dh) “Fëmijë në rrezik” është fëmija, të cilit i mohohen ose i cenohen të drejtat dhe mbrojtja e parashikuar në këtë ligj dhe në legjislacionin në fuqi.

e) “Mbrojtje e fëmijës” është parandalimi dhe përgjigjja ndaj dhunës, abuzimit, shfrytëzimit dhe neglizhimit të fëmijëve, përfshirë rrëmbimin, shfrytëzimin seksual, trafikimin, punën e fëmijëve dhe praktikën e dëmshme tradicionale, si gjymtimi i organeve gjenitale dhe martesë e fëmijëve.

ë) “Multidisiplinar” është vlerësimi i koordinuar ligjor, social, psikologjik, shëndetësor, arsimor dhe kulturor i gjendjes së fëmijës.

f) “Ndëshkimi trupor” është çdo lloj ndëshkimi që përdor forcën fizike dhe që synon të shkaktojë dhimbje ose shqetësim, sado të lehta qofshin këto, nga prindërit, motra, vëllai, gjyshi, gjyshja, përfaqësuesi ligjor, të afërmit ose çdo person tjetër ligjërisht përgjegjës për fëmijën. Në ndëshkimin trupor përfshihen forma të tilla, si: rrahja, tortura, shkundja/shtytja me forcë, djegia, goditja (shuplakë ose shkelm), pickimi, çjerrja, kafshimi, qortimi i rreptë, detyrimi me forcë për të kryer një veprim, përdorimi i lëndëve që shkaktojnë dhimbje ose shqetësim.

g) “Ndërrhyrje e paligjshme për ruajtjen e identitetit” është moslejimi i përdorimit të gjuhëve të pakicave kombëtare në sistemin arsimor e në media; persekutimi shtetëror apo shtypja e besimit fetar; mosnjohja e mundësisë për fëmijët jashtë kujdesit prindëror, të cilët janë vendosur në institucione, familje kujdestare apo të birësuar, që të gëzojnë trashëgiminë e tyre etnike, kulturore, gjuhësore dhe fetare.

gj) “Prind” është personi/personat që e kanë lindur ose e kanë birësuar fëmijën të dy së bashku ose një i vetëm, të martuar ose të pamartuar apo që kanë njohur amësinë ose atësinë e fëmijës së lindur jashtë martese.

h) “Përfaqësues ligjor” është kujdestari ose familja kujdestare, personi apo institucioni, i cili, brenda tagreve që i janë dhënë nga ligji ose nga gjykata, mbron interesat e fëmijës nëpërmjet kryerjes apo jo të veprimeve juridike, në emër ose për llogari të fëmijës.

i) “Prostitucion i fëmijëve” është përdorimi i fëmijëve në veprimtaritë seksuale, me qëllim shpërblimi ose çdo formë tjetër që konsiderohet shpërblim;

j) “Pornografi e fëmijëve” është prodhimi, shpërndarja, importimi, eksportimi, mbajtja, ofrimi, shitja, shfaqja, transmetimi i fotove, filmave apo çdo materiali tjetër vizual, që paraqet fëmijën duke kryer çdo lloj aktiviteti seksual ose që tregon pjesët gjenitale të fëmijës, për qëllime seksuale ose çdo lloj tjetër përfitimi.

k) “Shitje e fëmijëve” është çdo veprim ose transaksion, me anë të të cilit fëmija transferohet nga një person a grup personash të një tjetër me anë të shpërblimit ose me qëllim të përfitimit material apo çdo lloj përfitimi tjetër. Shitja e fëmijëve përfshin dorëzimin ose pranimin me çfarëdolloj mjeti të një fëmije për qëllime të shfrytëzimit seksual, transferimin e organeve të një fëmije me qëllim përfitimi, si dhe përfshirjen e një fëmije në punë të detyruar.

l) “Neglizhenca e fëmijës” është mosdhënia dhe mospërmbyllja e nevojave të fëmijës për strehë, siguri, mbikëqyrje, ushqim, shëndet dhe arsim.

ll) “Organizatë jofitimprurëse” është organizata e krijuar në përputhje me legjislacionin për organizatat jofitimprurëse, që ka si objekt të veprimtarisë së saj, të përcaktuar në statut dhe/ose në aktin e themelimit, mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të fëmijës.

Neni 4

Fusha e zbatimit

Ky ligj zbatohet për mbrojtjen e të drejtave:

a) të fëmijës që ndodhet brenda territorit të Republikës së Shqipërisë;

b) të fëmijës me shtetësi shqiptare që ndodhet jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë.

Neni 5

Parime të përgjithshme

Mbrojtja e të drejtave bëhet duke garantuar:

1. Interesin më të lartë të fëmijës, si konsideratë mbizotëruese, në të gjitha vendimet që kanë të bëjnë me fëmijën, të marra nga ofruesit publikë apo privatë të shërbimeve të përkujdesjes shoqërore, gjykatat, autoritetet administrative ose legjislative.
2. Barazinë dhe asnjë lloj dallimi, pavarësisht nga raca, ngjyra, gjinia, gjuha, feja, opinioni politik ose çdo lloj opinioni tjetër, origjina kombëtare, etnike apo shoqërore, pasuria, paaftësia, prejardhja familjare a çdo gjendje tjetër e fëmijës ose e prindërve/përfaqësuesve ligjorë të tij.
3. Eliminimin e të gjithave formave të diskriminimit ose të ndëshkimit të fëmijës, për shkak të pozitës, të veprimtarive, të opinioneve të shprehura apo të bindjeve të prindërve/përfaqësuesve ligjorë ose të anëtarëve të familjes së tij.
4. Respektimin e përgjegjësisë, të të drejtave dhe të detyrave që kanë prindërit/përfaqësuesit ligjorë për fëmijën.
5. Krijimin e kushteve për mbijetesë maksimale dhe për zhvillim.
6. Parimin e respektimit të mendimit të fëmijës, në përputhje me moshën dhe pjekurinë e tij.

KREU II TË DREJTAT DHE MBROJTJA E FËMIJËS

Neni 6

E drejta e jetës, e mbijetesës dhe e drejta për zhvillim

1. Fëmija ka të drejtën e pamohueshme për të jetuar e për të gëzuar mirëqenie dhe kujdes shëndetësor bazë. Fëmijës i garantohet gëzimi i standardeve më të larta të mundshme të shëndetit dhe të trajtimit e të rehabilitimit. Fëmija ka të drejtë të ketë akses te këto shërbime shëndetësore.
2. Prindërit/përfaqësuesit ligjorë kanë përgjegjësi parësore të krijimit të kushteve të jetesës për t'i garantuar mirërritjen, zhvillimin, mirëqenien, edukimin dhe arsimimin fëmijëve të lindur nga martesë dhe jashtë martesë.

Neni 7

E drejta për të pasur një emër, shtetësi, për të njohur prindërit dhe për të ruajtur identitetin

1. Fëmija, në përputhje me legjislacionin në fuqi, ka të drejtë:
 - a) të regjistrohet menjëherë me lindjen e tij;
 - b) të ketë një emër;
 - c) të fitojë shtetësinë;
 - ç) të njohë prindërit dhe të gëzojë përkujdesin e prindërve aq sa është e mundur.
2. Fëmija ka të drejtë të ruajë identitetin, përfshirë përcaktimin e mbiemrit, fitimin e shtetësisë dhe njohjen e lidhjeve familjare, në përputhje me legjislacionin në fuqi, pa ndërhyrje të paligjshme.
3. Në rast se një fëmijë është privuar në mënyrë të paligjshme nga një ose disa elemente të identitetit të tij, i sigurohet ndihma e përshtatshme për ta rikthyer në identitet, përfshirë dhe garantimin e përkujdesjes së institucioneve shtetërore, për t'i dhënë mundësinë që të praktikojë fenë, kulturën dhe gjuhën e origjinës. Ndihma mund të përfshijë dhënien e informacionit gjenetik për:
 - a) gjetjen e prindërve;
 - b) gjetjen e të afërmeve ose të familjarëve të fëmijëve refugjatë e azilkërkues, me qëllim bashkimin familjar;
 - c) regjistrimin e çdo ndryshimi të identitetit të fëmijës, si emri, shtetësia, të drejtat prindërore.

Neni 8

E drejta për të qëndruar me prindërit

1. Fëmija ka të drejtë të qëndrojë me prindërit dhe të mos ndahet kundër dëshirës së tyre, me përjashtim të rasteve kur gjykata vendos që kjo ndarje është në interesin më të lartë të fëmijës.
2. Fëmija i ndarë nga njëri ose nga të dy prindërit ka të drejtë të mbajë marrëdhënie vetjake të

rregullta dhe të ketë takime të drejtpërdrejta me ta, me përjashtim të rasteve kur kjo nuk është në interesin më të lartë të tij.

3. Prindi/përfaqësuesi ligjor nuk mund ta ndalojë fëmijën për të mbajtur marrëdhënie vetjake me të afërmit, me përjashtim të rastit kur gjykata vendos ndryshe për shkaqe që dëmtojnë zhvillimin fizik, psikologjik ose moral të fëmijës.

4. Fëmija i ndarë nga njëri ose nga të dy prindërit ka të drejtë të kërkojë të dhëna të hollësishme për vendin ku ndodhet prindi ose anëtar i familjes, në rastet kur ata janë të ndaluar, të arrestuar, të burgosur, të internuar, të dëbuar ose kur ata kanë vdekur, për çfarëdo shkak, me përjashtim të rasteve kur dhënia e këtyre të dhënave dëmton mirëqenien e tij.

5. Prindërit dhe anëtarët e tjerë të familjes kanë të drejtë të kërkojnë të dhëna lidhur me vendndodhjen e një fëmije, i cili është ndarë nga prindërit për shkak të ndalimit, burgimit, largimit nga vendi apo të vdekjes gjatë privimit të lirisë, me përjashtim të rastit kur dhënia e këtyre të dhënave dëmton mirëqenien e fëmijës.

Neni 9

E drejta për ribashkim familjar

1. Fëmija ka të drejtë të kërkojë për të hyrë ose për t'u larguar nga Republika e Shqipërisë për arsye të ribashkimit familjar me prindërit e tij. Kjo kërkesë trajtohet në një frymë pozitive, njerëzore e të shpejtë dhe refuzohet vetëm në rastin kur ka arsye për të dyshuar se hyrja ose largimi nuk është në interesin më të lartë të fëmijës.

2. Në rast se prindërit janë migrantë të paligjshëm në Republikën e Shqipërisë dhe fëmija ka fituar shtetësinë shqiptare, prindërit lejohen të qëndrojnë në Republikën e Shqipërisë e të mos largohen nga vendi.

Neni 10

E drejta për të siguruar kthimin

1. Zhvendosja e fëmijës brenda ose jashtë vendit bëhet me marrëveshjen e të dy prindërve ose, në rast mosmarrëveshjeje ndërmjet tyre, me vendim gjykatë.

2. Fëmija i pashoqëruar nga prindi/përfaqësuesi ligjor ka të drejtën e kthimit, në një kohë sa më të shpejtë, pranë tyre.

3. Prindi/përfaqësuesi ligjor i fëmijës, ose çdo person që merr dijeni për humbjen e tij duhet të njoftojë, brenda 24 orëve, autoritetin shtetëror përgjegjës për të bërë të mundur kthimin e shpejtë dhe të sigurt të fëmijës.

4. Procedurat dhe rregullat për kthimin dhe riatdhesimin e fëmijëve përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave dhe me marrëveshje ndërkombëtare me vendet e tjera.

Neni 11

E drejta e shprehjes

1. Fëmija ka të drejtë të shprehë lirisht, individualisht dhe kolektivisht pikëpamjet dhe mendimin e tij, për çdo çështje që ka të bëjë me të, duke i vlerësuar ato në përputhje me moshën e pjekurinë e tij.

2. Fëmija ka të drejtë të kërkojë për të marrë dhe për të përcjellë informacione e ide të çdo lloji, në çdo formë ose me çdo mjet të zgjedhur nga ai, me përjashtim të rasteve kur cenohet një interes publik ose të drejtat e të tjerëve.

3. Fëmija ka të drejtë të dëgjohet në çdo procedurë gjyqësore ose administrative, që ka të bëjë me të, drejtpërdrejt, ose nëpërmjet përfaqësuesit të tij ligjor dhe në praninë e detyrueshme të psikologut, në përputhje me legjislacionin në fuqi.

Neni 12

Liria e mendimit, e ndërgjegjes dhe e fesë

1. Fëmijës i garantohet liria e mendimit, e ndërgjegjes dhe e fesë.
2. Prindi/përfaqësuesi ligjor i fëmijës e drejton atë në ushtrimin e lirisë së mendimit, ndërgjegjes dhe fesë, në përputhje me zhvillimin e aftësitë e tij.

Neni 13

Liria e organizimit dhe e tubimeve paqësore

1. Fëmijës i garantohet liria e organizimit dhe e tubimeve paqësore.
2. Ushtrimi i kësaj lirie bëhet në përputhje me procedurat ligjore në fuqi.

Neni 14

Liria e jetës private

1. Fëmijës i garantohet respektimi i jetës private, familjare, banesës, korrespondencës dhe mbrojtja nga cenimi i paligjshëm i moralit dhe i dinjitetit të tij.
2. Privatësia e fëmijës mbrohet në të gjitha situatat, përfshi brenda familjes, institucioneve të përkujdesjes shoqërore dhe të shërbimeve. Kjo e drejtë përfshin privatësinë e marrëdhënieve e të komunikimeve me të tjerët, përfshi të drejtën për këshillim konfidencial, kontrollin e aksesit në informacionin që ruhet për fëmijët në dosjet përkatëse.
3. Privatësia e fëmijës respektohet në të gjitha fazat e procedurave gjyqësore apo administrative, përfshi çështjet penale dhe të raportimeve në media.

Neni 15

E drejta për të marrë informacion

1. Fëmija ka të drejtë të kërkojë ose të marrë çdo lloj informacioni në lidhje me mirëqenien, edukimin dhe zhvillimin e tij fizik dhe psikologjik.
2. Fëmijët duhet të kenë akses në të gjithë regjistrat ku mbahen të dhëna për ta.

Neni 16

E drejta për arsimim

Fëmija ka të drejtë të arsimohet në bazë të mundësive të barabarta dhe pa diskriminim, në përputhje me nivelin e zhvillimit mendor dhe fizik të tij.

Neni 17

E drejta për pushime dhe argëtime kulturore e sportive

Fëmija ka të drejtë të pushojë, të argëtohet, të praktikojë lojëra dhe veprimtari çlodhëse dhe të marrë pjesë lirisht në jetën kulturore e artistike, në përshtatje me moshën e tij.

Neni 18

E drejta për nivel jetese të përshtatshëm

Fëmija ka të drejtë të gëzojë një nivel jetese të përshtatshëm për zhvillimin e tij fizik, mendor, shpirtëror, moral dhe shoqëror.

Neni 19

E drejta për kujdes shëndetësor

1. Fëmijës i garantohet e drejta për kujdes shëndetësor të përshtatshëm dhe për përfitim nga shërbimet për trajtimin e sëmundjes e për riaftësimin e shëndetit.

2. Garantimi i kësaj të drejte bëhet, në veçanti, duke marrë masa:

- a) për të ulur vdekshmërinë foshnjore dhe fëmijërore;
- b) për t'i siguruar të gjithë fëmijëve ndihmën e nevojshme mjekësore e kujdesin për shëndetin, duke e vënë theksin në zhvillimin e kujdesit shëndetësor parësor;
- c) për të luftuar sëmundjen dhe kequshqyerjen, edhe në kuadrin e kujdesit shëndetësor parësor, me anë të sigurimit, ndër të tjera, të produkteve ushqimore të përshtatshme dhe të ujit të pijshëm të pastër, duke pasur parasysh rreziqet e ndotjes së mjedisit natyror;
- ç) për t'u siguruar nënave kujdesin e duhur shëndetësor, para dhe pas lindjes;
- d) për të mundësuar që të gjitha grupet shoqërore dhe, në veçanti, prindërit dhe fëmijët, të marrin informacion, të kenë mundësi edukimi e të përkrahen për të përdorur dijet bazë për shëndetin dhe të ushqyerit e fëmijës, përparësitë e ushqyerjes me gji, higjienën e përmirësimin e mjedisit dhe parandalimin e aksidenteve;
- dh) për të zhvilluar kujdesin shëndetësor parandalues, këshillimin e prindërve, edukimin dhe shërbimet në fushën e planifikimit familjar.

Neni 20

E drejta për mbrojtje sociale

1. Fëmija ka të drejtë të përfitojë, drejtpërdrejt ose nëpërmjet prindit/përfaqësuesit ligjor, mbrojtje sociale, përfshirë dhe sigurimet shoqërore.

2. Mbrojtja, kur është e nevojshme, duhet të jepet duke pasur parasysh të ardhurat e kushtet e fëmijës e të personave përgjegjës për mbajtjen e tij, si dhe çdo konsideratë tjetër që lidhet me kërkesën për ndihmë, të bërë nga vetë fëmija ose në emër të tij.

Neni 21

Mbrojtja nga të gjitha format e dhunës

Fëmija mbrohet nga çdo formë e:

- a) dhunës fizike dhe psikologjike;
- b) ndëshkimit trupor dhe trajtimit poshtërues e denigrues;
- c) diskriminimit, përjashtimit dhe fyerjes;
- ç) keqtrajtimit dhe braktisjes;
- d) mospërfilljes dhe neglizhimit;
- dh) shfrytëzimit dhe abuzimit;
- e) dhunës seksuale.

Neni 22

Mbrojtja nga shfrytëzimi ekonomik

1. Fëmija mbrohet nga shfrytëzimi ekonomik, si dhe nga kryerja e çdo pune që:

- a) paraqet rreziqe;
- b) cenon edukimin;
- c) dëmton shëndetin;
- ç) dëmton zhvillimin e tij fizik, mendor, shpirtëror, moral ose shoqëror;
- d) është e detyruar.

2. Ndalohet marrja në punë e fëmijës nën moshën 16 vjeç. Fëmija nga mosha 14 deri në 18 vjeç mund të punësohet në punë të lehta që nuk dëmtojnë shëndetin dhe formimin e tij, sipas kushteve të përcaktuara në legjislacionin në fuqi.

Neni 23

Mbrojtja nga përdorimi i substancave narkotike dhe i lëndëve psikotrope

Fëmija mbrohet nga:

- a) përdorimi i substancave narkotike dhe i lëndëve psikotrope;
- b) prodhimi dhe trafiku i paligjshëm i këtyre substancave.

Neni 24

Mbrojtja nga trafikimi dhe çdo lloj forme e shfrytëzimit dhe e keqtrajtimit seksual

Fëmija mbrohet nga trafikimi, nxitja, si dhe çdo formë e shfrytëzimit dhe e keqtrajtimit seksual, duke iu garantuar mbrojtja nga:

- a) veprimtaria e paligjshme seksuale;
- b) prostitucioni ose nga praktika të tjera seksuale të paligjshme;
- c) shfaqja ose përfshirja në materiale pornografike;
- ç) shitja e fëmijëve.

Neni 25

Mbrojtja nga përfshirja në konfliktet e armatosura

- 1. Fëmija nuk lejohet të përfshihet drejtpërdrejt dhe tërthorazi në një konflikt të armatosur.
- 2. Në rast konflikti të armatosur, fëmijës i garantohet një respekt i veçantë dhe mbrojtje nga çdo formë sulmi të paligjshëm. Gjatë konfliktit fëmijës i sigurohet kujdes e ndihmë e veçantë, në përputhje me moshën dhe për çdo arsye tjetër.
- 3. Nëse arrestohet ose ndalohet për arsye, që lidhen me konfliktin e armatosur, fëmija do të mbahet në mjedise të veçanta nga të rriturit, përveç rasteve kur është ndaluar me familjen e tij.

Neni 26

Mbrojtja e fëmijës nga tortura, dënimi, trajtimi mizor, çnjerëzor ose poshtërues

Fëmija nuk i nënshtrohet torturës, dënimit ose trajtimit mizor, çnjerëzor ose poshtërues.

Neni 27

Mbrojtja e fëmijës që i është hequr apo kufizuar liria

- 1. Fëmijës nuk i mohohet liria në mënyrë të paligjshme dhe arbitrare.
- 2. Fëmijës, që i është hequr apo kufizuar liria, i sigurohet ndihmë juridike e psikologjike në çdo gjendje dhe shkallë të procedimit penal, në përputhje me interesat e tij.

Neni 28

Ushtrimi i kujdesit prindëror

- 1. Prindi/përfaqësuesi ligjor ka detyrimin t'i sigurojë fëmijës mirëqenien emocionale, fizike, sociale dhe materiale, duke u kujdesur për të dhe duke marrë masat e nevojshme për ushtrimin e të gjitha të drejtave të parashikuara në këtë ligj.
- 2. Prindi/përfaqësuesi ligjor, për ushtrimin e përgjegjësisë prindërore, ka të drejtë t'u kërkojë autoriteteve shtetërore përgjegjëse asistencë dhe ndihmë të specializuar për mirërritjen, edukimin, arsimimin, përfaqësimin ligjor e administrimin e pasurisë së fëmijës.

Neni 29

Përkujdesja alternative

- 1. Fëmijës së privuar në mënyrë të përkohshme a të përhershme nga mjedisi i tij familjar ose kur nuk është në interesin më të lartë të tij të qëndrojë në këtë mjedis, i sigurohet një përkujdesje alternative.

2. Përkujdesja alternative mund të jetë:
- a) vendosja në një familje birësuese;
 - b) vendosja në një familje alternative ose në një institucion të përkujdesit për fëmijët.
3. Zgjedhja e një prej alternativave të parashikuara në pikën 2 të këtij neni bëhet në përputhje me:
- a) procesin e vazhdimësisë së edukimit të fëmijës;
 - b) nivelin e aftësive fizike dhe psikike të fëmijës;
 - c) veçoritë e karakterit dhe të personalitetit të fëmijës, që lidhen me origjinën e tij etnike, fetare, kulturore dhe gjuhësore.
4. Për zgjedhjen për fëmijën, për të cilin/cilën është e pamundur të kujdeset prindi i tij/saj, ndiqet kjo shkallë përparësie:
- a) vendosja e fëmijës pranë pjesëtarëve të tjerë të familjes së fëmijës, përfshirë këtu edhe anëtarët e familjes në kuptimin e gjerë të konceptit “familje”, duke nënkuptuar anëtarët e familjes së zgjeruar;
 - b) nëse zgjedhja, sipas shkronjës “a” të pikës 2 të këtij neni, nuk është e mundur ose nuk është në interesin më të lartë të fëmijës, fëmija vendoset në një familje alternative;
 - c) nëse zgjedhja, sipas shkronjave “a” dhe “b” të pikës 2 të këtij neni, nuk është e mundur ose nuk është në interesin më të lartë të fëmijës, në alternativë të fundit, fëmija mund të vendoset në një institucion të përkujdesjes sociale.
5. Procedurat që ndiqen për zgjedhjen e një prej alternativave të parashikuara në pikën 2 të këtij neni bëhen në përputhje me parashikimet e Kodit të Familjes.

Neni 30

Fëmija me aftësi të kufizuar

1. Fëmija me aftësi të kufizuar mendore dhe fizike ushtron të gjitha të drejtat e parashikuara në këtë ligj, në përputhje me nivelin e zhvillimit të tij.
2. Fëmija me aftësi të kufizuar mendore dhe fizike gëzon përkujdesje të veçantë, e cila jepet falas nga autoritetet shtetërore përgjegjëse, sa herë të jetë e mundur, duke pasur parasysh burimet financiare të prindit/përfaqësuesit ligjor të tij.
3. Përkujdesi i veçantë përcaktohet për t'i siguruar fëmijës me aftësi të kufizuara qasje efektive në arsimim, trajnim, shërbime të kujdesit shëndetësor, shërbime të rehabilitimit, përgatitje për punësim dhe argëtim, duke zhvilluar mundësitë e tij individuale në mënyrë të favorshme, për arritjen e integritetit të plotë të mundshëm social, kulturor dhe shpirtëror.

Neni 31

Fëmija që i përket pakicave kombëtare

Fëmija që i përket pakicave kombëtare ushtron të gjitha të drejtat e parashikuara në këtë ligj, duke shprehur lirisht përkatësinë e tij etnike, kulturore, fetare e gjuhësore.

KREU III

MEKANIZMAT INSTITUCIONALE PËR MBROJTJEN E TË DREJTAVE TË FËMIJËS

Neni 32

Mekanizmat institucionalë për mbrojtjen e të drejtave të fëmijës

1. Mekanizmat institucionalë për mbrojtjen e të drejtave të fëmijës, në përputhje me fushën e ushtrimit të veprimtarisë së tyre, janë në nivel qendror dhe vendor.
2. Mekanizmat në nivel qendror janë:
 - a) Këshilli Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës;
 - b) ministri që bashkërendon punën për çështjet e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës;
 - c) Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës.

3. Mekanizmat në nivel vendor janë:

- a) njësia për të drejtat e fëmijës në këshillin e qarkut;
- b) njësia për mbrojtjen fëmijës në bashki/komunë.

4. Mekanizmat në nivel qendror dhe vendor bashkëpunojnë ndërmjet tyre për zbatimin e legjislacionit dhe të politikave shtetërore për mbrojtjen e të drejtave të fëmijës. Bashkërendimi i veprimtarisë së tyre për çështje që lidhen me mbrojtjen e të drejtave të fëmijës, të parashikuara në këtë ligj, përcaktohet me vendim të Këshillit të Ministrave.

5. Këta mekanizma bashkëpunojnë me organizatat jofitimprurëse, për realizimin e politikave vendore për mbrojtjen e të drejtave të fëmijës, në bazë të rregullave të hollësishme, të përcaktuara me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 33

Këshilli Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës

1. Këshilli Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës është organ këshillimor *ad hoc*, që ngrihet me urdhër të Kryeministrit, me propozim të ministrit që mbulon çështjet e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës.

2. Këshilli Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës kryesohet nga ministri që bashkërendon punën për çështjet e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës dhe përbëhet nga 9 përfaqësues, të përcaktuar nga Kryeministri, në nivel ministri, Avokati i Popullit, 1 përfaqësues nga Shoqata Kombëtare e Bashkive dhe 2 përfaqësues nga shoqëria civile.

3. Përfaqësuesit nga shoqëria civile në Këshillin Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës duhet të jenë shtetas shqiptarë, të cilët të kenë njohuri dhe të kenë marrë pjesë në veprimtari të shquara në fushën e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës. Ministri që bashkërendon punën për çështjet e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës përzgjedh, me një procedurë konkurrimi të hapur, përfaqësuesit e shoqërisë civile dhe ia propozon Kryeministrit për anëtarë të Këshillit Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës.

4. Mandati i anëtarëve të Këshillit Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës është 4 vjet, me të drejtë riemërimi, me përjashtim të anëtarëve që janë zgjedhur për shkak të detyrës. Në çdo rast, ripërtëritja e të gjithë anëtarëve të Këshillit në të njëjtën kohë ndalohe.

5. Rregullat e funksionimit të Këshillit Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës e të komiteteve teknike këshilluese të tij përcaktohen në rregulloren e këtij Këshilli, e cila miratohet nga Këshilli i Ministrave.

Neni 34

Detyrat e Këshillit Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës

Këshilli Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës ka këto detyra:

a) bashkërendon politikat shtetërore për garantimin e të drejtave dhe mbrojtjen e fëmijës në të gjitha fushat, sidomos në ato të drejtësisë, shoqërore, arsimore, shëndetësore dhe kulturore;

b) i propozon ministrit që mbulon çështjet e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës programet kryesore shtetërore për të drejtat e mbrojtjen e fëmijës dhe drejtimin e politikave shtetërore për përmirësimin e gjendjes së trajtimit të tyre;

c) vlerëson gjendjen konkrete të respektimit të të drejtave të fëmijës në Shqipëri, duke nxjerrë udhëzime dhe duke dhënë rekomandime të posaçme për Agjencinë Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës dhe autoritetet e tjera shtetërore, përgjegjëse në fushat përkatëse;

ç) analizon zbatimin e politikave shtetërore dhe të programeve kombëtare e rajonale për mbrojtjen e fëmijës;

d) rekomandon shërbime dhe programe që janë specifikuara të orientuara për fëmijët dhe familjet e tyre, kryesisht të atyre që kanë nevojë për mbrojtje emergjente;

dh) bën propozime dhe jep rekomandime për përmirësimin e legjislacionit në fushën e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës.

Neni 35

Ministri që bashkërendon punën për çështjet e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës

1. Ministri që bashkërendon punën për çështjet për mbrojtjen e të drejtave të fëmijës është autoriteti shtetëror përgjegjës, i cili, nëpërmjet strukturës politikëbërëse që ka për këtë qëllim:

- a) harton politika dhe programe shtetërore në fushën e mbrojtjes së fëmijës;
- b) mbikëqyr zbatimin e këtij ligji, të strategjisë kombëtare e të planit të veprimit për fëmijët, si dhe të detyrimeve ndërkombëtare të Republikës së Shqipërisë në fushën e mbrojtjes së fëmijës;
- c) i propozon Këshillit të Ministrave ndryshime ligjore e nënligjore, nënshkrimin e akteve ndërkombëtare në fushën e mbrojtjes së fëmijës, si dhe ndërmarrjen e masave të tjera për garantimin e të drejtave të tyre, kryesisht, dhe në bazë të rekomandimeve të propozuara nga Këshilli Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës;
- ç) bashkërendon punën me autoritetet shtetërore përgjegjëse për hartimin dhe plotësimin e standardeve për mbrojtjen e fëmijës;
- d) kontrollon veprimtarinë e Agjencisë Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës dhe miraton raportin vjetor të saj për ecurinë e realizimit të mbrojtjes së fëmijës;
- dh) nxjerr udhëzime metodologjike për veprimtarinë e njërive të të drejtave dhe të mbrojtjes së fëmijës në organet e qeverisjes vendore;

e) orienton mbështetjen e donatorëve vendas dhe ndërkombëtarë për zbatimin e objektivave të strategjisë kombëtare për fëmijët;

ë) ofron mbështetje për organizatat jofitimprurëse në fushën e të drejtave dhe mbrojtjes së fëmijës, sipas procedurave të përcaktuara në ligjin nr.10 093, datë 9.3.2009 “Për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë për Mbështetjen e Shoqërisë Civile”;

f) bashkërendon punën për përgatitjen e materialeve dhe organizimin e mbledhjeve të Këshillit Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës.

2. Autoritetet shtetërore përgjegjëse, në nivel qendror dhe vendor, kanë detyrimin ligjor për bashkëpunim me ministrin që bashkërendon punën për çështjet për mbrojtjen e fëmijës, në hartimin e politikave dhe programeve të përbashkëta në këtë fushë.

3. Mekanizmi i bashkërendimit të punës ndërmjet autoriteteve shtetërore përgjegjëse për referimin e rasteve të fëmijëve në rrezik, si dhe mënyra e procedimit të tij përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 36

Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës

1. Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës është person juridik, në varësi të ministrit që bashkërendon punën për çështjet për mbrojtjen e fëmijës, financuar nga fondet e Buxhetit të Shtetit dhe donatorë të ndryshëm.

2. Agjencia drejtohet dhe përfaqësohet nga kryetari, i cili emërohet nga Kryeministri, me propozim të ministrit që bashkërendon punën për çështjet për mbrojtjen e fëmijës, pas përfundimit të një procesi konkurrimi të hapur.

3. Struktura dhe organika e Agjencisë miratohen nga Kryeministri, me propozim të ministrit që bashkërendon punën për çështjet për mbrojtjen e fëmijës.

4. Rregullat e organizimit dhe të funksionimit të Agjencisë Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës përcaktohen në rregulloren e Agjencisë, e cila miratohet nga Këshilli i Ministrave.

Neni 37

Detyrat e Agjencisë Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës

1. Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës ka këto detyra:

- a) të monitorojë dhe të kontrollojë zbatimin e këtij ligji, të strategjisë kombëtare e të planit të veprimit të saj, përmbushjen e detyrimeve ndërkombëtare të Republikës së Shqipërisë në fushën e

mbrojtjes së të drejtave të fëmijës dhe të legjislacionit në fuqi në këtë fushë;

b) t'i paraqesë ministrit që bashkërendon punën për çështjet e mbrojtjes së fëmijës propozime për politika dhe ndryshime ligjore e nënligjore në fushën e të drejtave dhe të mbrojtjes së fëmijës;

c) të përgatisë dhe t'i propozojë ministrit që bashkërendon punën për çështjet për mbrojtjen e fëmijëve udhëzime metodologjike për njësitë e të drejtave e të mbrojtjes së fëmijës në organet e qeverisjes vendore;

ç) të bashkëpunojë me strukturat shtetërore përgjegjëse në procesin e hartimit të propozimeve e të zbatimit të politikave integruese në Bashkimin Europian në fushën e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës;

d) t'i japë mbështetje teknike organizatave jofitimprurëse që punojnë në fushën e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës;

dh) të bashkërendojë punën për përgatitjen e materialeve dhe organizimin e mbledhjeve të Këshillit Kombëtar për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës, në bashkëpunim me strukturën përgjegjëse të ministrit që mbulon çështjet e mbrojtjes së fëmijës;

e) të organizojë dhe të bashkërendojë kërkimet shkencore dhe veprimtaritë informuese në fushën e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës;

ë) të ndërtojë dhe të realizojë veprimtari për edukimin, trajnimin, ndërgjegjësimin e qytetarëve, si dhe të punonjësve e të funksionarëve të administratës publike e të sistemit gjyqësor për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës, vetë ose në bashkëpunim me institucione të tjera;

f) të ndërtojë mekanizmat e mbledhjes së statistikave, në bashkëpunim me Institutin e Statistikave dhe me institucionet e tjera shtetërore, si dhe të mbikëqyrë mbledhjen dhe përpunimin e tyre;

g) të unifikojë të dhënat statistikore për çështjet që lidhen me fëmijët, në bashkëpunim me mekanizmat institucionalë në nivel vendor për mbledhjen dhe përpunimin e përgjithshëm të tyre;

gj) të realizojë mbledhjen, analizën dhe shpërndarjen e informacionit për promovimin e respektimit të mbrojtjes së të drejtave të fëmijës;

h) t'i paraqesë ministrit që bashkërendon punën për çështjet e mbrojtjes së fëmijës, brenda tremujorit të parë të çdo viti, raportin e vitit paraardhës për veprimtarinë e realizuar, për ecurinë e punës, problemet e hasura dhe për rrugët për kapërcimin e tyre, në fushën e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës;

i) të zhvillojë dhe të mirëmbajë sistemin e informacionit për:

- institucionet e specializuara për fëmijët dhe personat e kontaktit;
- organizatat jofitimprurëse që punojnë në fushën e mbrojtjes së të drejtave të fëmijës;
- të dhëna të tjera që lidhen me mbrojtjen e fëmijës;

j) të koordinojë burimet e ndryshme të autoriteteve shtetërore përgjegjëse për mbrojtjen e fëmijëve;

k) të vendosë gjobë ndaj shkelësve të ligjit, sipas përcaktimeve të nenit 40 të këtij ligji.

l) të bashkërendojë veprimtarinë e saj me agjencitë homologe në vendet e tjera.

2. Autoritetet shtetërore përgjegjëse, në nivel qendror dhe vendor, kanë detyrimin ligjor për të bashkëpunuar me Agjencinë, për shkëmbimin e informacionit, të statistikave dhe të të dhënave të tjera të kërkuara në kuadër të realizimit të veprimtarisë së saj.

3. Llojet, mënyra e shkëmbimit dhe e përpunimit të informacionit dhe të të dhënave statistikore të kërkuara nga Agjencia e nga strukturat shtetërore përgjegjëse, në nivel qendror dhe vendor, përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

4. Procedurat e kryerjes së kontrollit dhe të vendosjes së sanksioneve nga Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës, ndaj shkelësve të të drejtave të fëmijëve, përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 38

Njësia për të drejtat e fëmijës në këshillin e qarkut

1. Njësia për të drejtat e fëmijës, që funksionon brenda strukturës administrative të këshillit të qarkut, si njësi e posaçme ose si njësi e strukturave të ngarkuara me çështje sociale, ka për detyrë:

- a) të monitorojë dhe të vlerësojë mënyrën e zbatimit të ligjeve dhe të politikave që lidhen me mbrojtjen e të drejtave të fëmijës në territorin e qarkut;
 - b) të identifikojë dhe të koordinojë referimin e rasteve të shkeljeve apo të abuzimit, të keqpërdorimit të të drejtave të fëmijëve në territorin e qarkut;
 - c) të koordinojë funksionimin e grupit multidisiplinar, për identifikimin, analizën dhe referimin e rasteve të dhunës në familje në territorin e qarkut;
 - ç) të bashkëpunojë dhe të shkëmbejë informacionin për trajtimin e të drejtave të fëmijës me çdo strukturë përgjegjëse shëndetësore, arsimore, policore, të qeverisjes vendore, në bashki dhe komuna, apo të shoqërisë civile;
 - d) të organizojë takime informuese, edukuese dhe trajnuese për të drejtat e fëmijës në qark;
 - dh) t'i raportojë këshillit të qarkut për ecurinë e respektimit të të drejtave të fëmijës në territorin e qarkut;
 - e) t'i raportojë periodikisht Agjencisë Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës të dhënat statistikore që ka përpunuar, për gjendjen e të drejtave të fëmijës në qark;
 - ë) t'i paraqesë periodikisht Agjencisë Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës informacione për situatën e zbatimit të të drejtave të fëmijës në qark.
2. Pranë këshillit të qarkut krijohen grupet multidisiplinare për mbrojtjen, referimin dhe analizën e rasteve të fëmijëve në rrezik në territorin e qarkut.

Neni 39

Njësia për mbrojtjen e fëmijës në bashki/komunë

1. Njësia për mbrojtjen e fëmijës në bashki/komunë funksionon brenda strukturës administrative të bashkisë/komunës, si njësi e posaçme ose si njësi e strukturave të ngarkuara me çështje sociale dhe ka për detyrë:
- a) të vlerësojë dhe të monitorojë në vazhdimësi situatën e familjeve të fëmijëve në rrezik, derisa fëmija të konsiderohet “jo në rrezik”;
 - b) të bëjë identifikimin dhe të bashkërendojë, në mënyrë multidisiplinare, mbrojtjen, referimin dhe analizën e rasteve në territorin e bashkisë/komunës;
 - c) të sensibilizojnë komunitetin, të organizojë takime informuese, edukuese dhe trajnuese për mbrojtjen e fëmijës në territorin e bashkisë/komunës;
 - ç) të bashkëpunojë me administratorët e shërbimeve shoqërore, psikologët e shkollave, mjekun e familjes, autoritetet përgjegjëse të rendit, punonjësit socialë të qendrave të shërbimeve publike e jopublike, për përmirësimin e situatës së mbrojtjes së fëmijës në territorin e bashkisë/komunës;
 - d) të shërbejë si qendër informacioni, ku fëmijët dhe familjet në territorin e bashkisë/komunës mund të informohen apo të referohen te shërbime të tjera mbështetëse, sipas nevojave që ata kanë;
 - dh) t'i raportojë periodikisht Agjencisë Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës të dhënat statistikore që ka përpunuar për mbrojtjen e fëmijës në territorin e bashkisë/komunës;
 - e) t'i paraqesë periodikisht Agjencisë Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës informacione për situatën e mbrojtjes së fëmijës në territorin e bashkisë/komunës.
2. Pranë bashkisë/komunës krijohen grupet multidisiplinare për mbrojtjen, referimin dhe analizën e rasteve të fëmijëve në rrezik në territorin e bashkisë/komunës.
3. Në njësinë për mbrojtjen e fëmijës në bashki/komunë të ketë, të paktën, një punonjës me formim në fushën e punës sociale.

KREU IV

SANKSIONET ADMINISTRATIVE

Neni 40

Kundërvajtjet administrative

1. Shkeljet e të drejtave të parashikuara në nenet 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 21 dhe 26 të këtij ligji, kur nuk përbëjnë vepër penale, përbëjnë kundërvajtje administrative dhe dënohen me gjobë,

përkatësisht:

- a) personi fizik, nga 30 000 deri në 60 000 lekë;
- b) personi juridik nga 60 000 deri në 120 000 lekë;
- c) personi fizik brenda personit juridik, i cili është përgjegjës për shkelje, nga 30 000 deri në 80 000 lekë;
- ç) personi, i cili ushtron funksion publik, nga 30 000 deri në 80 000 lekë.

2. Procedura për shqyrtimin e kundërvajtjeve administrative dhe ekzekutimin e gjobave, të përcaktuara në pikën 1 të këtij neni, bëhet në përputhje me ligjin nr. 10 279, datë 20.5.2010 “Për kundërvajtjet administrative”.

Neni 41

Ankimi

Kundërvajtësi, brenda 10 ditëve nga data e marrjes së njoftimit për vënien e gjobës, mund të bëjë ankim në gjykatë, sipas Kodit të Procedurës Civile.

KREU V
DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 42

Aktet nënligjore

Ngarkohet Këshilli i Ministrave që, brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e ligjit, të nxjerrë aktet nënligjore në zbatim të nenit 10 pika 4, nenit 32 pikat 4 e 5, nenit 33 pika 5, nenit 35 pika 3, nenit 36 pika 4 dhe nenit 37 pikat 3 e 4 të këtij ligji.

Neni 43

Shfuqizime

Aktet ligjore dhe nënligjore, që bien në kundërshtim me këtë ligj, shfuqizohen me hyrjen në fuqi të këtij ligji.

Neni 44

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 6 muaj pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.6771, datë 15.11.2010 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bamir Topi**